هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

٢٦

بەرگی بیست و شەش – ٢٠٠١

چاپی یەکەم ٢٠٠١

پێرست:

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی دەستپێک ٢٠٠١/٣/١٥ ـــــــ ل ٧
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یەک ٢٠٠١/٣/١٨ ـــــــ ل ١٦
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دوو ٢٠٠١/٣/٢٨ ـــــــ ل ١٩
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە سێ ٢٠٠١/٣/٣١ ـــــــ ل ٥٦
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە چوار ٢٠٠١/٤/٢ ـــــــ ل ٧٢
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە پێنج ٢٠٠١/٤/٩ ـــــــ ل ١٠٨
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە شەش ٢٠٠١/٤/١١ ـــــــ ل١٥٤
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە حەوت ٢٠٠١/٤/١٨ ـــــــ ل١٨٠
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە هەشت ٢٠٠١/٥/٢ ـــــــ ل٢٢٥
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە نۆ ٢٠٠١/٥/١٦ ـــــــ ل٢٥٦
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دە ٢٠٠١/٥/١٧ ـــــــ ل٢٩٤
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یازدە ٢٠٠١/٦/٤ ـــــــ ل٣٣٠
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دوازدە ٢٠٠١/٦/٥ ـــــــ ل٣٤٢
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە سیازدە ٢٠٠١/٦/٢٠ ـــــــ ل٣٩٧
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە چواردە ٢٠٠١/٦/٢٦ ـــــــ ل٤٤٠
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە پازدە ٢٠٠١/٦/٢٧ ـــــــ ل٤٥١
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە شازدە ٢٠٠١/٦/٢٨ ـــــــ ل ٤٥٨
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە حەڤدە ٢٠٠١/٦/٣٠ ـــــــ ل ٥٥٠
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یەکی نارەسمی ٢٠٠١/٣/٣٠ ـــــــ ل ٥٦٩
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە یەکی نائاسایی ٢٠٠١/٧/٢ ـــــــ ل ٥٩٠
پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە دووی نائاسایی ٢٠٠١/٨/١٥ ـــــــ ل ٦٣٤

القانون رقم(   )لسنة ٢٠٠١

المادة الاولى:

يوقف العمل في اقليم كوردستان بالفقرة(٢)من المادة(٣٧٧) من قانون العقوبات رقم(١١١)لسنة ١٩٦٩المعدل.

المادة الثانية:

يكون الزوج الزاني ومن زنا بها مشمولين بالعقوبة الواردة في الفقرة(١)من المادة(٣٧٧)من قانون العقوبات رقم(١١١) لسنة ١٩٦٩المعدل.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في جريدة وقائع كوردستان.

د.روژنوري شاويس

رئيس المجلس الوطني لكوردستان العراق

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەم پڕۆژەیەش ئاراستەی لیژنەی یاسایی وكاروباری كۆمەلآیەتی و تەندروستی و لیژنەی پاراستنی مافی ئافرەتان ئەكەین، تكایە پڕۆژەی شەشەم بخوێنەوە.

بەڕێز حسێن عەلی كەمال:

بسم الله الرحمن الرحيم

بأسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستاني العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

قرار

استنادا الى الفقرة(١) من المادة(٥٦) من قانون المجلس الوطني رقم (١)لسنة١٩٩٢وبناءً على ماعرضه العدد القانوني من اعضاء المجلس قرر المجلس الوطني بجلسته المنعقدة بتاريخ

بسم الله الرحمن الرحيم

بأسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستاني العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

قرار

استنادا الى احكام الفقرة(١) من المادة(٥٦) من قانون المجلس الوطني لكوردستان العراق رقم (١)لسنة ١٩٩٢وبناءاً على ماعرضه العدد القانوني من اعضاء المجلس قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ / / تشريع القانون الآتي:

القانون رقم( )لسنة ٢٠٠١

المادة الاولى:

يوقف العمل في اقليم كوردستان بالفقرة(٢)من المادة(٣٧٧) من قانون العقوبات رقم(١١١)لسنة ١٩٦٩المعدل.

المادة الثانية:

يكون الزوج الزاني ومن زنا بها مشمولين بالعقوبة الواردة في الفقرة(١)من المادة(٣٧٧)من قانون العقوبات رقم(١١١) لسنة ١٩٦٩المعدل.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في جريدة وقائع كوردستان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، رای لیژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسا هیچ لاریمان لەسەر پرۆژەکە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، رای لیژنەی پاراستنی مافی ئافرەت فەرموو.

بەڕێز فەوزیە عزالدین ڕەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ لاریمان لە پرۆژەکە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، ڕای لیژنەی کۆمەڵایەتی فەرموو.

بەڕێز شەفیق ئەمین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش لەگەڵ پرۆژەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، ڕای لیژنەی ئەوقاف فەرموو.

بەڕێز موحسن خالید موفتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش وەکو لیژنەی ئەوقاف ئەو پرۆژەیەمان بەلاوە پەسەندە، چونکە خوای گەورە لە زۆربەی ئایەتە پیرۆزەکانیدا دەفەرموویت، چەند پیاو لەسەر تاوانی «زنا» سزا ئەدرێت ئەوەندەش ئافرەت ئەبێت سزا بدرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، تکایە ماددەی یەکەم بخوێننەوە، تاوەکو گفتوگۆی لەسەر بکەین، فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

المادة الاولى:

یوقف العمل في اقلیم کوردستان بالفقرة(٢)من المادة(٣٧٧) من قانون العقوبات رقم(١١١)لسنة ١٩٦٩المعدل.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو بەڕێزانەی تێبینییان هەیە تکایە دەستیان بەرزکەنەوە تاوەکو ناونوسیان بکەین، کاک د.ڕزگار فەرموو.

بەڕێز قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم نییە، بەڵام ئەگەر هەندێ ڕوونکردنەوەمان بۆ بکەن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی «٣٧٧» بڕگە «١» دەڵێت: (يعاقب بالحبس الزوج الزاني ومن زنا بها ويفرض على الزاني بقيام الزوجية ما لم يثبت من جانبه أنه لم يكن في حالة بمقدوره العلم بها)، بڕگە«٢»ی کە لە پرۆژەکەی ئێمەدا ڕاگیراوە، (ويعاقب بالعقوبة ذاتها الزوج إذا زنا بها في منزل الزوجية)، بە ڕای ئێمە تەنها «منزل الزوجيە» نەبێت، بەڵکو هەر جێگایەکی تریش بێت هەمان سزا دەیگرێتەوە، چونکە ژن لە هەر جێگایەک بێت کە خیانەی کرد لە مێردەکەی ئەوە سزا دەیگرێتەوە، هەروەها دەبێت پیاوەکەش لە هەر جێگایەک خیانەی کرد بە هەمان شێوە سزا بیگرێتەوە، بۆیە بڕگەی «٢»مان ڕاگرت، چونکە تەنها «منزل الزوجيە» دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، مامۆستا مەلا موحسن فەرموو.

بەڕێز مەلا موحسن خالید موفتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بەو تۆڵەیە، شتێکی زۆر باشە، بەڵام تۆڵە سەندنەوەکە چۆن دیاری کراوە، ئایا جیاوازی کراوە لە نێوان «زاني محصن» و «زاني غير محصن»؟، چونکە ئەگەر یەکێک خێزانی هەبێت و زنا بکات ئەوە بە پێی یاسای خوا سزاکەی بەردباران کردنە، بەڵام ئەگەر ژنی نەبێت و زنا بکات ئەوە سزاکەی «حد»ە، ئایا لە یاساشدا ئەوە دیاری کراوە، یاخود نە؟، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، پرۆژەکە دەسکاری یاسای سزادانی نەکردووە، تەنها ئەوە نەبێت کە ئەو سزایەی بۆ پیاو هەیە، هەمان سزاشی بۆ ئافرەت داناوە، لێرە دەسکاری سزاکەمان نەکردووە، بەڵکو تەنها سزاکە بە یەکسانی بە سەر هەردوو لادا دەسەپێنرێت، مامۆستا مەلا تاهیر فەرموو.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سزای داوێن پیسی لە ماددە «٣٧٧»دا سزایەکی وەزعییە، نەوەکو سزایەک لە فیقهی ئیسلامەوە وەرگیرابێت، زۆر پەسەندە کە پیاو و ئافرەت هەمان سزا بدرێت، هەروەها لێرەدا باسی «زوجيە» دەکات کەواتە هەردووکیان «محصن»ن، باسی «غير محصن»ی هەر تیادا نییە، بۆیە باشتر وایە کە «منزل الزوجيە» بەلاوە بنرێت و، بەم شێوەیە دایڕێژنەوە، (يعاقب الزوج الزاني و من زنا بها

بالعقوبة الواردة في الفقرة «١» من المادة «٣٧٧»)، پێموایە ئەم شێوەیە پەسەند ترە، بەلاشمەوە رەوایە کە مادده «٤٠٩» هەمان سزاکەی یەکسان بکرێت بۆ هەردوو لا، ئەمە لە یاسای سزاکانی عێراقیدا هاتووە و، سزایەکی خوایی نییە، هەندێ قسەی ئافرەتان هەیە کەوا زاڵە بەسەر ئەم ماددەیەدا، ئەویش ئەوەی کە یاسا پیاو دایدەنێ، کە پیاویش داینا هەڵبەتە لایەنی خۆی زیاتر ئەگرێت، بەلام بەلای ئیسلامەوە ژن و پیاو یەکسانن و هیچ جیاوازییەکیان لە نێواندا نییە، تەنها لە هەندێ شتی لەش و توانا و قودرەتا نەبێت، کە ئەو جیاوازییەش لە نێوان نێر و مێی هەموو گیان لەبەرەێکدا هەیە، نەوەکو تەنها مرۆڤ، خوای گەورە دەفەرموێت:(أنـي جاعل في الارض خليفة) جێنشینی خوا ژن و پیاو هەردووکیانن نەوەک پیاو بەتەنها، ژنیش جێنشینی خوایە لەسەر زەوی، هەروەها دەفەرموێت:(ولقد كرمنا بني آدم) لێرەش بەنی ئادەم ژن و پیاو دەگرێتەوە، جا شعرێکی عەرەبی هەیە دەڵێ:(فلو كانت النساء كما ذكرنا لفضلت النساء على الرجال فلا التأنيث للشمس عارٌ و لا التذكير فضلٌ للهلال)، ئافرەت و پیاو لە رووی مرۆڤایەتی و سزادان و ئاین و ئیسلامەتییەوە هیچ جیاوازییەکیان نییە، جا من لەگەڵ ئەوەدام کەوا ئەو برگەیە رابگیرێت و، لە هەر جێگایەکدا کە سزا قورس دەکات، یا سووک دەکات لە هەر جێگایەک بێت لە یاسای سزاکانی عێراقیدا یەکسان کرێت بۆ ژن و پیاو، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، رای لیژنەی یاسا چییە لەسەر ئەو دارشتنەی مامۆستا مەلا تاهیر؟، فەرموو.

بەرێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لارێمان نییە لە گۆرینی ئەم دارشتنە، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا جارێکی تر ماددەی یەکەم بخوێنرێتەوە، فەرموو.

بەرێز شێروان ناصح حەیدەری:

المادة الاولى:

يوقف العمل في اقليم كوردستان بالفقرة(٢)من المادة(٣٧٧) من قانون العقوبات رقم(١١١)لسنة ١٩٦٩المعدل.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تێبینی تر هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟، نییە، کەواتە ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ماددەی یەکەمە بەو شێوەیەی کە خوێنرایەوە؟..سوپاس.. کێ لەگەڵ نییە؟، بەگشتی دەنگ ماددەی یەکەم پەسەند کرا، سوپاس، دێینە سەر ماددەی دووەم، فەرموو.

بەڕێز شـــــێـــــروان نـاصـح حـــــەیدەری:

المادة الثانية:

يعـاقب الزوج الزاني و من زنا بها بالعقوبة الواردة في الفقـرة(١)من المادة(٣٧٧)من قـانون العقوبات رقم(١١١) لسنة ١٩٦٩المعدل.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

تێبینی هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟ نییە، کێ ماددەی دووەم پەسەند دەکات؟..سوپاس.. کێ پەسەندی ناکات؟، بە گشتی دەنگ پەسەند کرا، ماددەی سێیەم، فەرموو.

بەڕێز شـــــێـــــروان نـاصـح حـــــەیدەری:

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

کێ تێبینی هەیە لەسەر ماددەی سێیەم؟، نییە، کەواتە ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ ماددەی سێیەم پەسەند دەکات؟.. سوپاس.. کێ پەسەندی ناکات؟، بە گشتی دەنگ ماددەی سێیەم پەسەند کرا، ماددەی چوارەم، فەرموو.

بەڕێز شـــــێـــــروان نـاصـح حـــــەیدەری:

المادة الرابعة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في جريدة وقائع كوردستان.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن:

تێبینی هەیە لەسەر ماددەی چوارەم؟ نییە، کێ لەگەڵ ماددەی چوارەمە؟..سوپاس.. کێ لەگەڵ نییە؟، بە گشتی دەنگ ماددەی چوارەم پەسەند کرا، ئێستا یاساکە هەمووی دەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ هەموو یاساکەیە؟..سوپاس.. کێ لەگەڵ نییە؟ بەگشتی دەنگ یاساکە پەسەند کرا، دێینە سەر پرۆژەی شەشەم، کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شـــــێـــــروان نـاصـح حـــــەیدەری:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

پرۆژەی شەشەم پرۆژەی(ڕاگرتنی) یاسای ژمارە ١٨٩ ساڵ ١٩٨٠ کە تایبەتە بەمۆڵەتدان بە ژن هێنانی دووەم بێ ئاگاداری دادگا گەر ئافرەتەکە بێوە ژن بوو.

بسم الله الرحمن الرحيم

بأسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستاني العراق

یاسای لەکارخستنی بڕگە(٢)ی ماددەی (٣٧٧) لەیاسای سزاکانی ژمارە (١١١)ی هەموارکراوی ساڵی ١٩٦٩

بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بە ناوی گەلەوە
ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
ژمارەی دەرهێنان: ٩
ڕۆژی دەرهێنان: ٢٠٠١/٦/٣٠

پشت بە حوکمەکانی بڕگە (١)ی ماددەی (٥٦) و ماددەی (٥٣) لە یاسای ژمارە (١)ی هەموارکراوی ساڵی (١٩٩٢)و، لەسەر داواکردنی ژمارەی یاسایی لە ئەندامانی ئەنجومەن و ئەو یاساکارییەش کە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی ژمارە(١٦)ی ڕۆژی (٢٠٠١/٦/٢٨)یدا ئەنجامی داوەو بەپێی ئەو دەسەڵاتەش کە بڕگە(٣)ی یاسای ژمارە(١٠)ی ساڵی ١٩٩٧پێمانی داوە، بڕیاری دەرهێنانی ئەم یاسایەی خوارەوەمان دا:

یاسای ژمارە(٩)ی ساڵی (٢٠٠١)

لەکارخستنی بڕگە(٢)ی ماددەی (٣٧٧) لەیاسای سزاکانی ژمارە (١١١)ی هەموارکراوی ساڵی ١٩٦٩

ماددەی یەکەم:

بڕگە(٢)ی ماددەی(٣٧٧)لە یاسای سزاکانی ژمارە (١١١)ی هەموارکراوی ساڵی١٩٦٩ ، لە کوردستاندا لەکار دەخرێ.

ماددەی دووەم:

مێردی داوێن پیس(الزاني) وئەو ئافرەتەش کە داوێن پیسییەکەی لەگەڵدا کردووە، هەر بەو

سزایە حوکم دەدرێن کە لە بڕگە(١)ی ماددەی(٣٧٧)ی یاسای سزاکانی ژمارە(١١١)ی هەموارکراوی ساڵی (١٩٦٩)دا هاتووە.

ماددەی سێیەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنە بەرکار.

ماددەی چوارەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە(وەقایعی کوردستان)دا دەخرێتە بەرکار.

د.ڕۆژ نوری شاوەیس
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق